

La crotzada contra los albigés

Tèxt 1

Un còp èra, diguèt Fraire Guilhèm, quand lo Francimands arribèron davant Besièrs, demandèron als cònsols que liurèssen los erètges e la vila seriá esparnhada. Quantes èran d'erètges ? N'i aviá pas gaire. Aquò ne valiá pas la pena. Perqué donc crompar pas la tranquilítat en los liurant ? Màs las gents de Besièrs aimèron mai perir e que lor vila cremès puslèu que de liurar los lors, los òmes de lor vila... Vertat es, apondèt Fraire Joan, que d'aquel temps per totas las nòstras ciutats convivián ensembles catolics e erètges, tant valdeses coma catars, e tanben los josieus e mai de musulmans.

Joan Bodon - La Quimèra, A tots, 1974

Questions

1) Cercar la significacion de : cònsols, erètges, convivián, valdeses, catars, josieus.

2) Arrevirar en variacion gascona lo tèxt de :

"Quantes èran...

dinc a

...los òmes de lor vila"

3) Botar los vèrbs sigüents au passat composat, a l'imperfèit e au preterit gascons :

aimar, aver, díser.

Tèxt 2 : La societat occitana en aqueste antan.

Occitania es un país navèth. L'agricultura s'espandeish, e l'industria ved un desvelopament de la produccion de drap e la fortuna deus tsnèrs e deus teisseires. La vila coneish ua aviada de las impresionantas. Tolosa regna sus Euròpa.

La feudalitat occitana qu'es desparièra de la feudalitat francesa, mès que manca de potècia, de poder e d'union. Qu'es dravada juridament peu drèit roman e socialament per la nauta borgesia a l'ideau republican de l'Antiquitat romana qui dauneja en las vilas.

Lo clergat qu'a perdut de la soa autoritat, la societat occitana que hè pròva de tolerècia per rapòrt aus judius. Deu medish biais la questalitat mau establida a noste, rend lo sòrt deus questaus mens malurós.

4) Au par deus tèxts e de çò que sabetz :

Quaus son las diferéncias fundamentalas entre la societat deu nòrd e deu sud :

- dens la feudalitat
 - dens lo clergat
 - dens la poblacion
-

Tèxt 3

Montreal, Fanjaus, Castras, Mirapeis, Pàmias, Albi son ara tombats, liurats o renduts. A Bram, Montfòrt lo devociós (los cronicaires nos dison que manca pas d'ausir sa messa cada matin !) causis cent òmes entre los presonièrs. I fa crebar los uelhs, i fa copar lo nas e los manda cap a Cabaret... Encara un còp per l'exemple. Aquel estiu de 1210 los menerbeses sabon perfiechament çò que còsta de resistir a Montfòrt e per los 160 catars de la vila que i auràs pas d'autra alternativa que l'abjuracion o la mòrt. La ciutat sul ròc se pòt defendre. Se defendrà. Cap a la mitat de Junh de 1210 lo martiri comença. Serà l'infèrn de las peiras, del solelh e de la set ; lo pacte entre Guilhèm e Montfòrt rendut impossible per Arnaud Amaury, lo lenhier enfin que los catars causiràn de i montar sols...acte darrièr de Resisténcia. E la nuèit tombarà sus Menèrba.

Prefaci de "Menèrba 1210", de Leon Còrdas, - per Joan-Maria Petit

Questions

5) Imaginatz dens un textòt çò que podosse estar lo sièti d'un castèth pendent la crotzada. Describetz las diferentas etapas de la mèsa en plaça deu sièti e de l'ataca dens cada camps.

6) A vos de respóner !

a) Quan a començat la crotzada

b) Com s'aperavan los diferents actors d'aqueth drame istoric en çò deus francés, e deus occitans ?

c) Per quau rason començó la Crotzada ? Qué ne pensatz ?

Tèxt 4 : Montsegur

*Daissatz-me contar l'istòria
D'un sang begut per ma tèrra
Daissatz-me contar l'istòria
D'una volontat de fèrre
D'una joventut passada
D'una libertat volguda
Del vièlh sòmi despertat
D'una libertat perduda*

*Cinc cents èretz a Montsegur
Sabent çò que viure vòl dire.
Cinc cents èretz a Montsegur
Segur i sètz darrièr l'azur.*

*Vaquí l'ora de los corbasses
Per los camins de Monferrièr.
Vaquí l'ora de los corbasses
Gran flume, negre poiridièr
Del Papa la gran armada
Del rei de França bandolièrs,
De Dominica los porcasses.
Amèn, amèn ! Dies irae !*

*Vaquí l'ora de la desfacha :
L'idèa brutla sul lenhièr.
Vaquí l'alba de la victòria
Menam vòsta lucha auèi :
Minoritats contra l'Empèri,
Indians de totas las colors
Descolonizarem la tèrra :
Montsegur, te dreïças pertot !*

Questions

7) Qué sabetz deus catars ?

- Perqué estón persecutats ?
- Quau dangier representavan ?
- E per qui ?

8) Quaus son : los corbasses, de Dominica los porcasses, Los indians ?

9) A vos de causir :

- Imaginatx en un textòt çò que auré podut se passar si la batalha de Murèt èra estada ganhada peus occitanò-catalans.

- En quauquas linhas, a vos de díser çò qu'a cambiat la Crotzada dens la societat deu Sud de França.

Aprestat per Eric Astié